

Τι σόϊ γραφειοκρατία είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή;

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΓΙΑΝΝΗ *

Επιτροπή εμφανίζεται ως εγγενώς επεκτατική, παρεμβατική και υπερ-κανονιστική, που επιδιώκει συνεχώς να επεκτείνει τις αρμοδιότητες και κατά συνέπεια τη δύναμη της, οι υπάλληλοι της οποίας χαρακτηρίζονται ως “φεντεραλιστές” που θέλουν να συγκεντρώσουν τη λήψη των αποφάσεων στις Βρυξέλλες, όπου επιπλέον καλοπερνούν αμοιβόμενοι υπερβολικώς, ενώ βαυκαλίζονται με το όραμα να γίνουν μια μελλοντική κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης. Αυτή είναι μόνον η ήπια κριτική, γιατί αρκετοί αποδίδουν στην ΕΕ την αιτία όλων σχεδόν των προβλημάτων που υπάρχουν στην ευρωπαϊκή ήπειρο, οι υπάλληλοι ελέγχονται σχεδόν ως άχρηστοι, ή υπερόπτες και κοινωνικά ανάλγητοι. Διαθέτει άραγε κανείς από τους επικριτές κάποια σοβαρή αξιολόγηση της απόδοσης της Ευρ. Επιτροπής, προσωπικού και πολιτικής ηγεσίας, με αριθμούς καθώς και ως προς την επίτευξη στόχων κατά προορισμό;

Η άγνοια και οι υπεραπλουστεύσεις ενός εκ φύσεως ιδιαίτερα σύνθετου φαινομένου όπως είναι η ΕΕ και η γενικόλογη προχειρότητα, πολιτικολογία και άγνοια κριτική, η επιδεξιότητα των εθνικών πολιτικών παραγόντων να μετακυλίου τις αναμφισβήτητες δικές τους ευθύνες στην ΕΕ ενώ ταυτοχρόνως οικειοποιούνται τα δικά της επιτεύγματα και συμβολή, καθώς και ο επαρχιωτικός φθόνος προς όσους εργάζονται κατόπιν αμερόληπτων και ιδιαίτερα ανταγωνιστικών διαγωνισμών πρόσληψης σε έναν «εργασιακό παράδεισο» εν μέσω οικονομικής κρίσης, προσφέρουν μια πρώτη εξήγηση αυτής της εικόνας.

Σύμφωνα με σχετική έρευνα (EUSIQ-ESRC), τα πράγματα είναι αρκετά διαφορετικά. Οι υπάλληλοι της Επιτροπής μπορεί να ισχυρίζονται ότι επιλέγουν να εργασθούν σε αυτήν λόγω ενός ιδεαλισμού για την Ευρώπη (70%), αλλά το κίνητρό τους δεν αντανάκλα ούτε μεταφράζεται σε μια «φεντεραλιστική» ιδεολογία ή επιθυμία να συγκεντρωθεί η εξουσία στις Βρυξέλλες. Αντιμετωπίζουν θετικά την ΕΕ ως φορέα πρωτοβουλίας και θεματοφύλακα των συνθηκών, ωστόσο το 1/3 εξ' αυτών θα χαιρόταν να μοιράζεται τη νομοθετική πρωτοβουλία με το Ευρ. Κοινοβούλιο. Όχι απλώς δεν υπάρχει πλειοψηφία αλλά ούτε καν ένας μεγάλος αριθμός μεταξύ των στελεχών της που να υποστηρίζει μια ΕΕ στην οποία το Σώμα των Επιτρόπων να αποτελεί την ευρωπαϊκή κυβέρνηση. Επίσης, δεν προκύπτουν στοιχεία για μια διαδεδομένη προτίμηση μεταξύ των υπαλλήλων υπέρ της επέκτασης των αρμοδιοτήτων της ΕΕ. Οι υπάλληλοι τάσσονται επιλεκτικά ως προς τα πεδία όπου θα ήθελαν να υπάρχει «περισσότερη Ευρώπη» και στην περίπτωση της γεωργίας, με τον ισχυρό ιστορικό συμβολισμό της κοινής γεωργικής πολιτικής προτιμούν σαφώς λιγότερη Ευρώπη.

Θα προσέθετα, ότι το προσωπικό της ΕΕ κατανέμεται σε όλο το παραδοσιακό ιδεολογικοπολιτικό φάσμα πεποιθήσεων, δεξιός-αριστερός, αλλά και στις νέες διαιρέσεις, ευρωπαϊστές-αντιευρωπαϊστές, λαϊκιστές-μεταρρυθμιστές, έστω κάπως πιο συγκρατημένα. Οι υπάλληλοι όπως σε κάθε δημόσια γραφειοκρατία ανεξαρτήτως δεξιού ή αριστερού προσανατολισμού, διακρίνονται από τα χαρακτηριστικά του κρατισμού, αν και ενός πιο αποτελεσματικού κρατισμού. Ως τέτοιοι, διάκινται με συμπάθεια προς τους πολίτες και τους αδυνάτους ειδικότερα, μακράν «νεοφιλελεύθερων» δοξασιών και μάλιστα η συσσώρευση ταλέντων σε αυτήν υπονοεί ότι τα κράτη σε ολόκληρη την Ευρώπη δεν προσφέρουν επαρκή κίνητρα κατάδυσης πολλών ικανών νέων στα αβέβαια ύδατα του ιδιωτικού τομέα, της αξιακά «ταπεινής» επιχειρηματικότητας και της αριστείας.

Ως προς την ίδια την Ευρ. Επιτροπή υπό τον Ζ.Κ. Γιούνκερ. Αυτή ενώ βρίσκεται στο μέσον της θητείας της, περισσότερο από το 70% των πρωτοβουλιών που περιείχε το εκλογικό πρόγραμμα του Γιούνκερ έχει ήδη αναληφθεί. Μέχρι στιγμής αναλαμβάνονται 80% λιγότερες πρωτοβουλίες από το

παρελθόν. Εκατό εκκρεμείς από πριν προτάσεις αποσύρθηκαν. Ενώ προηγουμένως μόνον 7.000 φορείς ήταν εγγεγραμμένοι στο Ευρωπαϊκό Μητρώο Διαφάνειας, τώρα πλέον αυτοί είναι 11.000, αφού όλοι όσοι ζητούν να συναντήσουν έναν Επίτροπο πρέπει προηγουμένως να έχουν εγγραφεί στο Μητρώο αυτό. Οι Επίτροποι συμμετείχαν αυτό το διάστημα σε 200 δημόσιες συναντήσεις με τους πολίτες και σε 540 με τα εθνικά κοινοβούλια, αριθμοί ρεκόρ.

Αυτό το έργο συντελέστηκε εν μέσω παραλλήλων τεραστίων κρίσεων και προκλήσεων. Οικονομική κρίση στη ζώνη Ευρώ και ελληνικό πρόβλημα, τρομοκρατία και ανασφάλεια, κλιματική αλλαγή, μετανάστευση, BREXIT, άνοδος λαϊκισμού, εκλογή Τραμπ, πόλεμος στη Συρία, ρευστότητα στα ανατολικά σύνορα με Ουκρανία και Ρωσία.

Το επενδυτικό σχέδιο Γιούνκερ κινητοποίησε σχεδόν €200 δις μέχρι στιγμής ξεπερνώντας το 60% του αρχικού στόχου των €315 δις, στο μισό χρονικό διάστημα. Για πρώτη φορά ύστερα από πολλά χρόνια, το 2017 η οικονομία και των 28 κρατών θα σημειώσει ανάπτυξη. Το 2017 θα έχουν εργασία περισσότεροι άνθρωποι από ποτέ και η ανεργία επέστρεψε στο κατώτερο επίπεδο, στο οποίο βρισκόταν το 2009. Η συμβολή της Επιτροπής στην πρωτοφανή ελληνική κρίση του 2015 πανθομολογείται ως καθοριστικής σημασίας.

Η Επιτροπή αναμόρφωσε το σύστημα ασύλου και μετανάστευσης και ήδη τα αποτελέσματα φαίνονται. 867 συνοριοφύλακες έχουν αναπτυχθεί στην Ελλάδα και 345 στην Ιταλία. Ένα σώμα ταχείας αντίδρασης 1.500 στελεχών τέθηκε σε λειτουργία ώστε να μπορεί να συνδράμει 100.000 εθνικούς συνοριοφύλακες. Περισσότεροι από 15.000 πρόσφυγες επαναπροωθήθηκαν, δηλαδή πάνω από τα 2/3 του συμφωνημένου αριθμού των 22.504 και η συμφωνία με την Τουρκία μείωσε τις αφίξεις στην Ελλάδα κατά 98%. Η βοήθεια των κρατών της ΕΕ ανήλθε το 2016 σε €10,7 δις, έναντι €8,8 δις το 2015.

Η ΕΕ ηγήθηκε της πορείας προς την υιοθέτηση των στόχων του ΟΗΕ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη μέχρι το 2030, που επιτεύχθηκε τον Σεπτέμβριο του 2015, καθώς και της διαπραγμάτευσης, υπογραφής και κύρωσης της συμφωνίας του Παρισιού για το κλίμα τον Δεκέμβριο του 2015. Τον Οκτώβριο του 2016 υπέγραψε την πλέον προωθημένη στην ιστορία συμφωνία με τον Καναδά, δεδομένου ότι κάθε €1 δις ευρωπαϊκών εξαγωγών υποστηρίζει 15.000 θέσεις εργασίας σε όλη την ΕΕ. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ η επίσημη εξωτερική βοήθεια για την αντιμετώπιση της φτώχειας (ΕΕ και κράτη) έφτασε τα €75.5 δις το 2016, ιστορικό ρεκόρ, 11% αύξηση σε σχέση με το 2015, σε αυξητική πορεία για 4η συνεχόμενη χρονιά, αντιπροσωπεύοντας το 0,51% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ, από 0,47% το 2015 (0,21% παραπάνω από τις άλλες χώρες του κόσμου).

Στη Συρία η ΕΕ προσέφερε €9,4 δις ανθρωπιστικής βοήθειας σώζοντας ανθρώπινες ζωές. Συγκεκριμένα 2 εκ. άνθρωποι απέκτησαν πρόσβαση σε ασφαλές νερό, αποχέτευση και υγιεινή, 850.000 άτομα απέκτησαν τροφή, 1 εκ. άτομα απέκτησαν τα βασικά αγαθά και στέγη και 350.000 παιδιά καλύφθηκαν από προγράμματα προστασίας.

Η ΕΕ όμως χρειάζεται να είναι ισχυρή και να υπερασπίζεται τις αξίες της. Το διάστημα αυτό, η ΕΕ προετοιμάστηκε για τις επώδυνες και ιδιαίτερα πολύπλοκες διαπραγματεύσεις για το BREXIT, εξασφαλίζοντας προς το παρόν μια κοινή στάση και ενότητα των 27 κρατών. Στη Ρουμανία, όπου απειλήθηκε ο αγώνας εναντίον της διαφθοράς η Ευρ. Επιτροπή υποστήριξε τις λαϊκές κινητοποιήσεις. Στην Ουγγαρία, όπου οι ευρωπαϊκές αξίες τίθενται σε αμφισβήτηση, η Επιτροπή κινήθηκε νομικά αλλά και μέσω του οργανωμένου πολιτικού διαλόγου. Τη χρονιά που γιορτάζονται τα 30 χρόνια του προγράμματος ERASMUS, που έχει δώσει την ευκαιρία μέχρι στιγμής σε 10 εκ. νέους να σπουδάσουν, ταξιδέψουν, γνωρίσουν και ασκηθούν επαγγελματικά σε μια άλλη χώρα, ξεκίνησε το Ευρωπαϊκό Εθελοντικό Σώμα, στο οποίο θα ενταχθούν σταδιακά 100.000 νέοι Ευρωπαίοι, συμβάλλοντας στην προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη και στην ανάγκη τους να εκδηλώσουν ένα πνεύμα αλληλεγγύης στην αντιμετώπιση προβλημάτων που αφορούν την ευρωπαϊκή κοινωνία.

Ενώπιον όλων αυτών των προβλημάτων και σ' ένα δυσμενές περιβάλλον, το οποίο πολλοί θεωρούν απρόσφορο για μεγάλες πρωτοβουλίες ενίσχυσης της ΕΕ προτού να έχουν λυθεί τα οικονομικά προβλήματα (πότε άραγε;), η Ευρ. Επιτροπή κατέθεσε μια πρόταση με πέντε σενάρια και πέντε έγγραφα προβληματισμού που ανιχνεύουν διεξόδους, για την κοινωνική διάσταση, την τιθάσευση της παγκοσμιοποίησης, την εμβάθυνση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, τη χρηματοδότηση της και το μέλλον της ευρωπαϊκής άμυνας.

Αυτά όπως και αρκετά άλλα γίνονται από έναν οργανισμό με 40.000 εργαζομένους, που μαζί με τη λειτουργική δαπάνη (κτίρια κλπ.) απορροφά μόλις το 6% του προϋπολογισμού της ΕΕ. Ενδιαφέρον θα είχε μια σύγκριση αριθμών και αξιολόγησης της απόδοσης με τις δημόσιες διοικήσεις των κρατών της. Ο Γιούνκερ εξελέγη για πρώτη φορά επί τη βάσει υποψηφίων που πρότειναν προεκλογικώς οι ευρωπαϊκές πολιτικές ομάδες και κατόπιν υπερψηφίσθηκε από τη νέα σύνθεση του Ευρ. Κοινοβουλίου. Ενδιαφέρον θα έχει η σύγκριση του έργου του με τους προηγούμενους αλλά και με τους επομένους Προέδρους.

**Υποψήφιος ευρωβουλευτής της ΝΔ*